

WINDJAMMER

A tall-masted sailing ship is shown from a low angle, looking up at the mast and rigging. Two people are visible on the cross-arms of the mast. The ship is on a blue sea under a sky with scattered white clouds and a bright sunset glow on the horizon.

«Hele reisen var en utfordring egentlig ... men jeg klarte ting jeg aldri trodde jeg skulle klare.»

EN REISE SOM SETTER SPOR:

TILBAKEMELDINGER FRA DELTAKERNE PÅ WINDJAMMER 2025

Tekst: Maren Harlem, leder Windjammer

Om underlaget for analyse og resultater i denne artikkelen:

- Basert på effektmåling gjort ved avmønstring og 6 måneder etter gjennomført tokt.
- Resultatene er fra 2025. De samsvarer i stor grad med målinger fra tidligere år.
- Av totalt 172 deltakere i 2025 har 88 respondert på undersøkelsen.

«Windjammer har endret livet mitt»

Mange av deltagerne oppgir at det å være med på Windjammer er livsendrende. Kan 4 uker virkelig endre så mye? Det å være en Windjammer betyr å tørre å si at livet ikke er enkelt. Å være villig til å gå inn i det som er vanskelig i stedet for å rømme fra det. Ensomhet, utrygghet, å ikke føle seg bra nok. Dette er følelser som alle kjenner på i løpet av livet. Men vi snakker ikke alltid om det. Hver dag på Windjammer skjer det magiske øyeblikk som skaper rom for viktige samtaler. Du får oppleve å være en del av et lag hvor det er behov for deg. Omgivelsene

har forventninger til deg og du har en tydelig plass på laget. Laget følger felles rutiner og blir godt kjent. De blir stilt overfor oppgaver ingen av dem kan fra før av og de må løse oppgavene i fellesskap. Reglene om bord er felles for alle og reglene er til for en grunn. Reisen foregår i sterke naturelementer og sammen møter deltakerne både motgang og mestringer sammen. Dette er kanskje noen av de elementene ved Windjammer som setter så store spor i deltakerne.

Dette er det deltakerne selv oppgir som effekter av å delta på Windjammer:



Økt tro på seg selv og evne til ansvar: Deltakerne opplevde å bli utfordret, ta ansvar og mestre vanskelige oppgaver. I evalueringene oppgir de at det å få ansvar og utfordringer er både utviklende, og krevende.



Evne til å ta aktive valg: de oppgir at de lærer noe nytt om seg selv og får øvelse i å sette ord på tanker og følelser. Dette er ubehagelig, men også nyttig.



Relasjoner og samarbeid: Deltakerne blir kjent med nye mennesker og får trening i samarbeid med andre.

Når ungdom går om bord i Windjammer, vet de lite om hva som venter dem. Det er ikke bare et tokt til sjøs, men et møte med seg selv, andre – og utfordringer de aldri hadde sett for seg. De kommer om bord som enkeltpersoner, men de forlater skuta med nye erfaringer, nye relasjoner og en sterkere tro på hva de kan få til.

STØRRE TRO PÅ SEG SELV

Det som går igjen i deltakernes egne ord, er at opplevelsene om bord ikke forsvinner når de går i land. De tar med seg motet, fellesskapet, historiene – og vissheten om at de kan mer enn de trodde. For mange er dette starten på en ny retning, en styrket tro på egne muligheter og et fellesskap de bærer med seg videre.

Windjammer 2025 viser tydelig hvordan struktur, fellesskap og praktiske utfordringer kan omsettes til målbar, personlig utvikling. Analysen av årets effektmåling viser et nyansert endrings-

bilde: Ikke en lineær transformasjon, men et spekter av utviklingsforløp som spenner fra begynnende endringer til dyptgripende vendepunkt.

Utviklingsmønstrene viser at deltakerne møter et læringsmiljø som balanse-erer krav og støtte. Gjennom vakter, samarbeid og ansvar blir hverdags-opplevelser til læringsarenaer. Dette gjenspeiles særlig i de høye skårene på meningsfullhet, hvor nesten halvparten indikerer en betydelig endring. Windjammers pedagogiske grep – en kombinasjon av tett voksenstøtte,

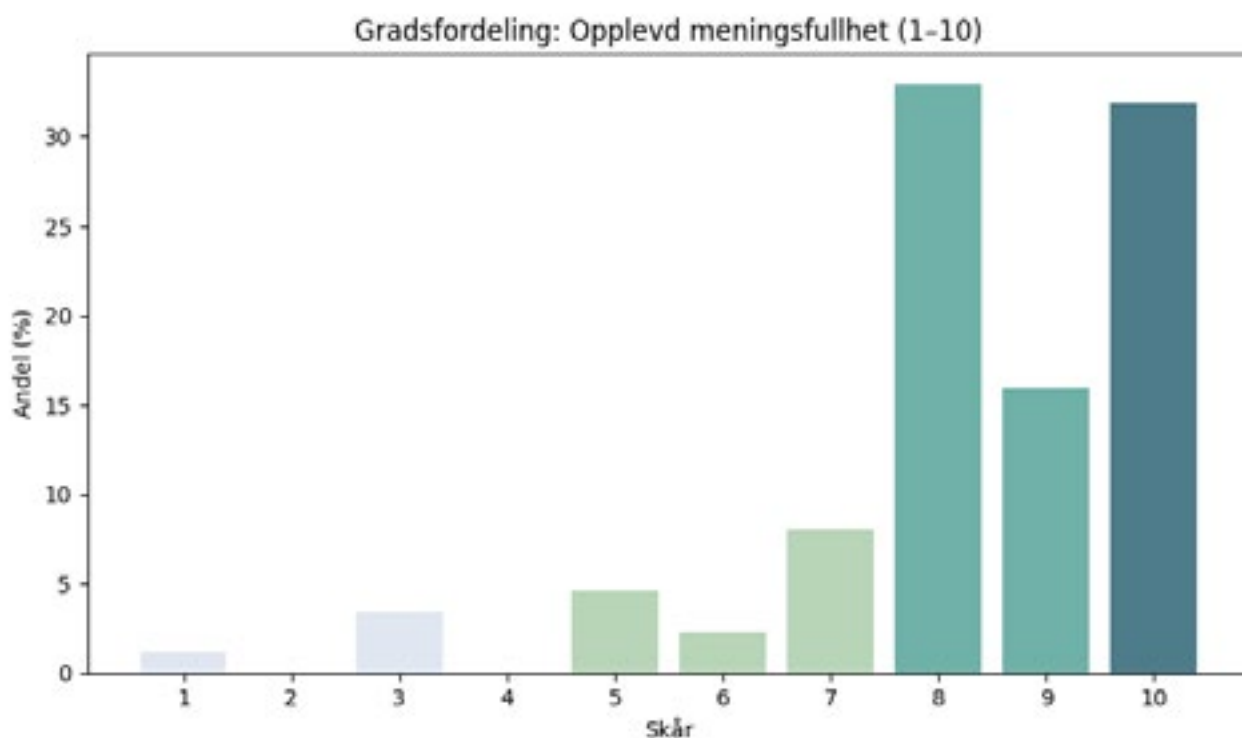
tydelige rammer og praktiske oppgaver – fungerer som katalysatorer for mestring. Når deltakerne utfordres til å gjøre ting de tidligere trodde var utenfor rekkevidde, skjer endring på både kognitivt, emosjonelt og sosialt nivå.

Funnene viser at Windjammer-modellen fungerer og bør styrkes videre. Vi bør prioritere strukturerte læringsarenaer, styrket refleksjonsarbeid og relasjonsbygging. Vi bruker funnene til å målrette ressursbruk og videreutvikle programmet.

Hvor sterkt opplevde ungdommene endringen?

I undersøkelsen blir ungdommene bedt om å vurdere hvor meningsfullt det var å delta på toktet – på en skala fra 1 til 10. Resultatene viser ikke et enten-eller, men et spekter av endring. Hele spekteret ble tatt i bruk, fra begynnende bevegelse til

dype vendepunkt. 32% plasserer opplevelsen helt øverst på skalaen (10), mens 49% beskriver betydelig utvikling (8–9). 15% opplevde moderat endring (5–7), og 5% beskriver starten på endring (1–4).



Tallene viser at nesten alle opplever endring – men i ulik styrke og form. For noen skjer det i små glimt: Et øyeblikk av mestring, en ny venn, en utfordring de tok selv om de var redde. For andre setter opplevelsen dypere spor og blir et tydelig vendepunkt.

For mange blir toktet et vendepunkt – ikke nødvendigvis fordi én dramatisk hendelse fant sted, men fordi små erfaringer over tid bygget opp mot et nytt syn på dem selv. Det er summen av ansvar, fellesskap, støtte og utfordringer som gjør reisen så betydningsfull.



Ungdommen har selv satt ord på de mange og forskjellige følelsene og erfaringene de har opplevd:

«Hele reisen var en utfordring egentlig. Fra å engang dra på turen, til å bli sjøsyk, til å klatre opp i riggen uansett tiden på døgnet og vær»...

«Det at alle måtte bidra gjorde at jeg faktisk følte jeg betydde noe.»

«Alt gikk mye bedre enn jeg trodde ... de som jobber her er veldig forståelsesfulle, snille, motiverende og positive.»

«Har blitt stilt spørsmål jeg ikke har tenkt så mye over og ble tvunget til å tenke videre.»

«Det var vanskelig å bli satt på nattskift, men med støtte fra Voyageleader fikk jeg snudd tankegangen og fikk det til.»

«Vanskelig, men det skapte nye perspektiver som kan hjelpe meg videre.»

«Man ble på en måte tvunget til å si hvordan man hadde det siden det ikke var noe sted å gjemme seg.»

«Etter dette toktet fant jeg ut at det finnes flere muligheter ... Radikaliserert fullt ut. Takk.»

«Det å være så tett på andre hele tiden var krevende – men det lærte meg mye om meg selv.»

«De voksne var der hele tiden. Det gjorde det tryggere å prøve og feile.»

«Fint å vite at man fyller inn et tomrom ... fikk skryt som ganske fint siden jeg ikke har fått det så mye før.»

I 2025 HAR WINDJAMMER PASSERT DELTAKER NUMMER 1000 – EN MILEPÆL FOR FELLESSKAP OG MESTRING

Oppstarten av Voyage 30 den 24. september fra Kristiansand markerte en milepæl i Windjammers historie: deltaker nummer 1000 mønstret på! Dette er ikke bare et imponerende tall, det er også et tydelig bevis på at Windjammer har etablert seg som en unik arena for opplevelser, mestring og fellesskap. Siden starten har Windjammer vært mer enn en reise til sjøs – det har vært en livsreise. Hver deltaker har skapt sin egen historie, og nå teller vi over 1000 slike historier.

Windjammer startet med en visjon om å skape noe annerledes – noe ekte og meningsfullt. Ved utgangen av 2025 teller vi totalt 32 tokt og 1090 påmønstrede deltakere. Det blir til sammen utrolige mange opplevelser, vennskap og minner for livet. Tallene viser litt av omfanget så langt:

- **Deltakere fra alle landets 15 fylker og fra ca. 250 kommuner**
- **35 % kvinner og 65 % menn blant deltakerne så langt**
- **Hele 77.440 timer frivillig innsats (tilsvarer ca. 46 årsverk)**

Bak tallene ligger sterke personlige historier om utfordringer, samhold, mestring og mot. Hvert tokt representerer unike personer, historier og endringer som setter spor. Det er disse opplevelsene som gjør størst inntrykk, som fester seg, og som gir motivasjon til å fortsette.

På de neste sidene kan du lese om historien til noen av de mange som har vært en del av denne reisen:

- **Deltaker Helene**, som tok sats og nådde nye høyder med Windjammer.
- **Matrosen Stine** som har formildet, trygget og inspirert deltakere til en vei videre i livet.
- **Veileder og deltaker Julie**, som var en av de første Windjammer-deltakerne og i høst kom tilbake som veileder.
- **Veileder Knut** som har seilt på 8 tokt og som har berørt utallige ungdom med sin innsats.

Windjammer berører og setter spor i alle som deltar. Enten du er mannskap, frivillig eller deltaker. Menneskemøtene på Windjammer gjør noe med deg! Alle de fire personene som dere her får lese om er en viktig del av Windjammers historie og møtene med dem har også satt spor i meg. Gjennom min rolle som leder av Windjammer får jeg mulighet til å møte utrolig mange mennesker som gjør inntrykk og som gir motivasjon.

Hvis 1100 har deltatt – hvor mange kjenner da en som har deltatt?

DIREKTE KJENNSKAP:

25–35 %

av norske 16–25-åringer kan sannsynligvis si at de kjenner minst én deltaker.

INDIREKTE KJENNSKAP:

50–70 %

av norske 16–25-åringer kan sannsynligvis si at de kjenner minst én deltaker.

HELE BEFOLKNINGEN:

30–40 %

vil kjenne noen som kjenner en deltaker. 10–15 % vil sannsynligvis kjenne en deltaker.

Veien videre

Windjammer ser nå fremover med nye planer og større ambisjoner. Med over 1000 deltakere bak oss og mange foran, er dette bare begynnelsen. Målet er klart: vi sikter mot deltaker nummer 10.000. For å sikre at enda flere som trenger det får mulighet til å delta på

Windjammer er stabil finansiering og nye støttespillere til Windjammerlauget nødvendig. Vårt viktigste ansvar er å møte behovet til dem som trenger det og sørge for at økonomi ikke blir en barriere for å delta.

Tusen takk til alle som har vært en del av reisen – og velkommen til alle som skal bli med videre.



Foto: Jarfryd Stenvold Åseng



Foto: Jørgen Schreel

ALLE BLIR SETT

Ute på havet kjente Helene Seul Gulliksen på absolutt tilstedeværelse og ro, og at hun klarte mer enn hun trodde.

– Selv om et windjammertokt bare varer én måned så lærer du veldig mye om deg selv, sier hun.

Tekst: Lisbet Jære, frilansjournalist

Ingen windjammere er like, og måten Helene Seul Gulliksen ble kjent med Christian Radich på, skiller seg litt ut. Da hun var 16 år gammel dro hun nemlig på en seiltur i Middelhavet helt alene, foreldrene hadde tillit til at det ville hun klare helt fint.

Helene er med andre ord modig som turte å reise alene, med en gjeng voksne hun ikke kjente, men hun er også sårbar. Årene etter seilturen i 2019 har vært krevende, forteller hun.

– Jeg har hengt etter på skolen fordi jeg har slitt med depresjon og angst. Det har virkelig vært utfordrende for meg å fullføre videregående skole.

Alle heiet på hverandre

Høsten 2025 var hun deltaker på windjammertokt 31.

– Midt ute på havet, uten forstyrrelser fra omverdenen, fikk jeg ro. Jeg var til stede i øyeblikket og slapp å tenke på alt annet, sier Helene.

Hun utfordret seg selv både fysisk og psykisk, men alltid innenfor trygge rammer.

– Jeg turte å gjøre ting som var skumle, og fikk en mestringsfølelse jeg ikke har kjent på før. Jeg ble bedre kjent med meg selv og oppdaget sider jeg ikke visste at jeg hadde.

Godt med konkrete oppgaver

Strukturen i hverdagen med faste vakter og konkrete oppgaver var også viktig for trivselen.

– Det var deilig å ha klare rammer og være en del av et vaktlag der du følte på å være til nytte.

Sterkest sitter minnet fra en nattevakt, da hun for første gang klatret helt til topps i masta i nattetørket. Det var skummelt, spennende og utrolig oppløftende, forteller hun.

– Fellesskap er det ordet som best beskriver hva windjammer er. Et lag som heier på deg, løfter deg opp og inkluderer alle. Jeg følte meg så godt ivaretatt.

Kjenner seg bedre rustet

Å komme tilbake til hverdagen har ikke vært enkelt, men hun kjenner seg bedre rustet enn før. Målet hennes er å bli med skuta som frivillig på dekk, noe også vaktlederen hennes mente hun kunne passe til.

Til andre som vurderer å delta, er hun klar i sin anbefaling:

– Du kommer ikke til å angre. Selv om noe av at det er utfordrende, vil minnene og menneskene veie tyngre. Alle blir sett.

Å VÆRE DER DET BETYR NOE

Stine Bergine Bryn gikk fra å være journalist i NRK P1, til å bli matros. Å jobbe på et vakkert seilskip med mye historie, som samtidig har et samfunnsnyttig program som Windjammer, synes hun er helt topp.

Tekst: Lisbet Jære, frilansjournalist

For rundt 10 år siden var Stine Bergine Bryn nyutdannet journalist, og jobbet i et vikariat i NRK. Det var gøy å jobbe som radiojournalist, men samtidig var det usikkert og få faste jobber i sikte. Da hun ble «luftet», en praksis NRK og andre mediehus bruker for å unngå faste ansettelser, benyttet hun anledningen til å ta lettmatrosutdanning ved Skoleskipet Danmark.

– Vi seilte til Karibia, og jeg måtte nesten klype meg selv i armen; jeg hadde aldri trodd det skulle komme til å skje. Da jeg kom hjem ventet et nytt vikariat i NRK, men det ble tungt å gå tilbake til en stillesittende hverdag på land. Jeg ville ut å seile igjen.

Mer enn tau og seil

Hun sa farvel til journalistyrket og begynte å jobbe som matros. I 2021 ble hun ansatt i Christian Radich. Jobben som matros handler om langt mer enn tau og seil, slik som mange tror, poengterer hun. Blant annet må du kunne være litt håndverker, sommeren 2025 var hun i Göteborg og jobbet med å prefabrikere deler til riggen. Det innebærer både det å lede og ta imot beskjeder, og være en trygg støttepiller for windjammere som står i noe krevende.

– Min jobb er ikke å bremse dem, men å gi dem det løftet de trenger. Når det ser mørkt ut, de er trøtte og redde, klarer de mer enn de tror.

Utvikler seg raskt ombord

Arbeidet med Windjammer gir henne følelsen av å være del av noe større og meningsfylt. Hun husker spesielt øyeblikk der deltakere som har stått i noe vanskelig, overgår seg selv. Som gutten som knapt sa et ord hele turen, før han på avslutningsmiddagen reiste seg og sang opera til alles overraskelse.

Eller jenta som var livredd for å klatre opp i riggen, men likevel ikke ga seg. – Det er sånne øyeblikk som setter seg. De utvikler seg raskt om bord, og du ser en stor forskjell fra dag én til dag tretti.

Hvem er den typiske windjammeren?

Hun har også vært assisterende voyageleder, fordi hun ønsket å lære mer om det relasjonelle arbeidet. Voyagelederne «kan trylle» sier hun, de finner ordene som løser opp vanskelige situasjoner

«Hvem er den klassiske windjammeren?»

Det er spørsmål hun får ofte.

– Vi ser et stort spenn. Fra de som har droppet ut av skolen på grunn av mangel på motivasjon, til de som har jobbet og stresset for mye. Andre har vært syke, og det handler ikke om motivasjon og innsats i det hele tatt. De er en helt vanlig gjeng unge mennesker som av vidt forskjellige årsaker står et sted i livet der de trenger en skikkelig mestringsopplevelse, sier Stine Bergine.





Foto: Privat

– MØTTE VOKSNE SOM TRODDE PÅ MEG

Julie Moe hadde droppet ut av universitetet og var usikker på hva hun skulle gjøre videre. Windjammertokt 3 i 2019 ledet henne inn på nye spor, hvorav ett av dem var at hun ble med som veileder på tokt 30 høsten 2025.

Tekst: Lisbet Jære, frilansjournalist

For åtte år siden spurte Julie seg selv hvordan hun skulle klare å hente seg inn igjen, og hva hun skulle gjøre videre. Hun var 23 år, var utbrent, og hadde flyttet hjem til foreldrene.

– Jeg fikk kysseyken på videregående og burde tatt det med ro, men i stedet presset jeg på med studier, trening og jobb. Det andre året som økonomistudent i London var jeg utbrent.

I søken etter noe som kunne hjelpe henne til å finne en ny kurs, kom hun over Windjammer-prosjektet. Hun hadde drevet aktivt med seiling og jobbet som seiltrener før universitetstiden, og ønsket å komme tilbake ut på havet. Høsten 2019 var hun med på Windjammertokt 3.

Kom fra konkurransepreget miljø

– *Hva kom Windjammer til å bety for deg?*

– Jeg var vant til å være selvstendig og å ta vare på andre, men ikke så god på å ta imot hjelp selv. På Christian Radich møtte jeg voksne som så meg og trodde på meg, og det betydde alt.

Hun hadde vært i et konkurransepreget miljø med spisse albuer, og beskriver det som at hun hadde blitt emosjonelt avstengt.

– Først var det veldig vanskelig for meg å slippe folk tett innpå og vise sårbarhet. Nå er det min største styrke, og jeg kan være tøff når det trengs også.

Fikk ny giv

En måned med Windjammer ga henne ny giv. Hun begynte å søke etter jobber som kombinerte natur og friluftsliv med livsmestring. Hun fikk etter hvert ulike erfaringer - fra dekksmannskap og seiltrener, til sjef for Klimafestivalen og leder ved aktivitetsskolen (AKS).

Sommeren 2025 var hun med som frivillig under Tall Ships Races, og i høst var hun veileder på Windjammertokt 30. Det kjentes litt som om ringen var sluttet. Hun har også blitt student igjen.

– Jeg begynte å studere da jeg var 20, nå er jeg 31. I mellomtiden har jeg gjort mye spennende og reist masse. Nå gleder jeg meg til å gjøre ferdig graden min i Miljø- og utviklingsstudier ved NMBU.

La deg utfordre

Når hun snakker med windjammere og andre, er hun opptatt av å normalisere det å streve.

– Å komme tilbake som veileder fikk meg til å tenke tilbake på den tiden – hvor ulykkelig og utbrent jeg var. Jeg hadde forsøkt å leve slik jeg trodde det var forventet av meg. I dag har jeg det veldig bra og har formet livet mitt slik jeg ønsker det.

– *Hvilket tips har du til de som vurderer å delta?*

– Det er bare å søke. Bli du innkalt til intervju, er det en utrolig fin mulighet til å spørre om det du lurer på. Vis at du er nysgjerrig, og utfordre deg selv til å la deg bli ristet ut av gamle rutiner.

DET ER HELT VANLIG Å STREVE

Når pensjonist Knut Kristoffersen er veileder på Windjammer, er hans viktigste oppgave å være en trygg voksenperson. Kombinasjonen av å få seile og oppleve et han betyr noe i andres liv, er helt unik, synes han.

Tekst: Lisbet Jære, frilansjournalist

– Windjammer er et vakkert prosjekt, rett og slett. Jeg vet ikke hva annet jeg skal si, sier Knut Kristoffersen. Første gang han seilte med Christian Radich var i 2018. Det var et medseilertokt og der fikk han høre om Windjammer. Innen 2026 vil han ha vært med som frivillig på åtte tokt.

– Er det noe vi pensjonister har, så er det tid og ressurser. Her får jeg kombinert min lidenskap for hav og sjø med det å møte mennesker. Jeg vil fortsette å være frivillig så lenge helsa holder, sier Knut.

Blir lurt av sosiale medier

Unge blir narret til å tro at det perfekte er normalen i dag. Det erfarer Knut er en av hovedutfordringene for mange av windjammerne, og en viktig årsak til utenforskap og ensomhet.

– De kjenner nærmest på skam over å ikke være perfekte, og tror det er noe galt med dem. Sosiale medier har gjort det tøft å være ung i dag. Det er høye krav om at de skal være både flinke og fine, modige og morsomme.

Han ser tydelige endringer etter at ungdommene har vært en stund om bord.

– Når du sover, spiser og jobber så tett, er det ikke like lett å lage glansbilder. Da går det opp et lys for mange, og de skjønner at det er helt vanlig å streve. Dermed får de også et bedre selvilde.

Gode på omsorg

Mange kommer fra miljøer der de har blitt fastlåst i roller og mønstre. Et miljøskifte gjør at de kan trekke fram andre sider ved seg selv.

Noen møter glemmer Knut aldri.

– En 16 år gammel jente fortalte at hun hadde gått på skole i ti år og aldri blitt kjent med noen. Mens om bord hadde hun blitt kjent med flere etter bare to uker.

Det som slår ham gang på gang, er hvor gode de er til å vise hverandre omsorg.

– Vi hører at unge mobber og fryser hverandre ut. Men i denne settingen ser jeg at de er virkelig gode på å gi hverandre støtte og omtanke.

Følelsen av å være til nytte

Knut understreker at rollen som frivillig ikke bare handler om å gi.

– Jeg får mye tilbake av både menneskemøter og reiseopplevelser. Å kunne komme tett innpå ungdom er lærerikt. For meg var det utfordrende å ikke ha faste forpliktelser da jeg ble pensjonist. Nå får jeg ta pulsen på en tid jeg trenger å forstå, får nye venner og bekjente, og kan kjenne på at jeg er til nytte.



Foto: Heidi Ellefsen

LIVSENDRENDE FOR DEN ENKELTE OG UTROLIG LØNNSOMT FOR SAMFUNNET

Windjammer har stor innvirkning på hver og en som deltar. I tillegg er det rett og slett lønnsomt for samfunnet. Et liv i utenforskap er ikke bare belastende for den enkelte, det koster også samfunnet store summer gjennom økte offentlige utgifter. Menon Economics har gjort en beregning av samfunnsverdien av å forebygge utenforskap. Deres beregning er at dersom 1% av deltagerne på Windjammer unngår varig utenforskap så er hele programmet lønnsomt.

Tekst: Maren Harlem, leder Windjammer

Både livsmestrings- og lettmatrosprogrammet kan ha sterke effekter på både deltakerne og på samfunnet ellers. Utenforskap blant unge er en av Norges største samfunnsutfordringer. Windjammer programmene på Christian Radich gir unge en ny sjanse gjennom mestring, fellesskap og ansvar på havet.

Analysene viser at livsmestringsprogrammet har potensiale til å være et svært lønnsomt tiltak. Livsmestringsprogrammet tar sikte på å gjøre deltakerne bedre rustet til å fullføre utdanning eller stå i arbeid. I tilfeller der programmet lykkes med å hjelpe deltakere ut av varig utenforskap har det en stor samfunnsverdi.

Dersom livsmestringsprogrammet fører til at én deltaker som ville havnet i varig utenforskap heller står i jobb, har dette en samfunnsøkonomisk verdi på i overkant av 8 millioner kroner. Den samfunnsøkonomiske verdien skyldes økt inntekt gjennom livsløpet og en reduksjon i offentlig støtte.

Analysene viser også at lettmatrosprogrammet har potensiale til å være et svært lønnsomt tiltak. Kurset gir praktisk kompetanse som er etterspurt. Det er særlig tilpasset personer som kan ha utfordringer med å finne og forbli i fast arbeid, eller som har lite motivasjon til å fullføre lengre utdanningsløp.

HOVEDFUNN FRA ANALYSEN

- ☼ Windjammer livsmestring er lønnsomt selv om bare 1 % lykkes med å unngå utenforskap. Dette tilsvarer én deltaker hver andre tokt
- ☼ Én deltaker som unngår varig utenforskap skaper over 8 millioner kr i samfunnsgevinst.
- ☼ Lettmatrosprogrammet skaper over 10 millioner kr i verdi ved å bringe én deltaker fra utenforskap til jobb på sjøen.

Windjammer er med andre ord en skikkelig god investering. Effekten hos deltakerne tilsier det er langt flere enn 1% av deltagerne som unngår utenforskap og at samfunnsverdien er mange gangeren det Windjammer programmet koster å drifte.



Foto: Orlav Hernden

«Dette tiltaket finnes det ingen maken til. Ungdommene møter opp, de fullfører – og de opplever mestring på et nivå vi sjelden ser i andre tiltak.» – **NAV-veileder**

»Vi ser en tydelig forskjell når ungdom kommer tilbake fra tokt. De er mer stabile, mer motiverte og lettere å følge opp videre.» – **Oppfølgingstjenesten**

DERFOR VIRKER DET

- 🌀 Streng rammer og ansvar ungdommene ikke kan unngå.
- 🌀 Tett oppfølging 24/7 fra voksenpersoner.
- 🌀 Praktisk arbeid som gir umiddelbar mestring.
- 🌀 En reell vei inn i arbeidslivet – særlig via Lettmatrosprogrammet.

I Menon rapporten beskrives hvordan Windjammer programmene viser at målrettede, praksisnære tiltak kan gi dramatisk effekt – både for enkeltmennesker og for samfunnet. Noen få uker eller måneder på sjøen kan bety forskjellen mellom et liv i utenforskap og et liv i arbeid, mestring og stabilitet.

Rapporten i sin helhet er tilgjengelig her <https://menon.no/prosjekter/samfunnsokonomisk-verdi-av-christian-radichs-windjammerprogrammer>

Takk til Stiftelsen Norsk Maritim Kompetanse for støtte til å kunne gjennomføre denne rapporten.



ØKONOMI WINDJAMMER 2025

I 2025 har vi gjennomført 5 programmer av Windjammer Livsmestring med til sammen 172 deltakere.

I tillegg har vi hatt 19 deltakere på Windjammer Lettmatroskurs.

Finansieringer/inntekter		2025
Inntekter Livsmestring offentlige innkjøp/egenandel	kr	4 785 000
Diverse private støttespiller Livsmestring	kr	10 888 000
Inntekter Lettmatros offentlige innkjøp/egenandel og rederistøtte	kr	2 298 000
Diverse private støttespiller Lettmatros	kr	1 800 000
SUM finansiering/inntekter	kr	19 771 000
Kostnader til Windjammer		
Personalkostnader (ca. 6 stillinger)	kr	6 820 000
On- og offboarding	kr	733 000
Reisekostnader til og fra skuta for deltakere og frivillige	kr	1 787 000
Klær til deltakerne	kr	188 000
Aktiviteter under tokt	kr	108 000
Forskning/evaluering	kr	70 000
Diverse innkjøp	kr	137 000
Kurs og veiledning Windjammer	kr	186 000
Forsikring/medisinske utgifter	kr	29 000
Markedsføring	kr	3 000
Kostnader Windjammer Lettmatros		582 000
Øvrige markedsførings- og driftskostnader Windjammer	kr	2 522 000
Drift av skuta under Windjammer	kr	6 606 000
SUM kostnader Windjammer	kr	kr 19 771 000



Windjammer i nøkkeltall

Budsjett

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Antall tokt Livsmestring	3	4	5	6	6	5	5
Antall deltakere Livsmestring	100	160	176	200	200	172	190
Antall deltakere Lettmatros				14	23	16	16
Omsetning Livsmestring	5 956 000	9 600 000	13 214 000	16 074 000	17 271 000	18 000 000	19 000 000
Omsetning Lettmatros				1 967 000	4 176 000	5 760 000	5 666 000
Sum omsetning Windjammer	5 956 000	9 600 000	13 214 000	18 041 000	21 447 000	23 760 000	24 666 000

WINDJAMMERLAUGET

Windjammer programmet er avhengig av både offentlig og privat finansiell støtte. Vårt mål er at det offentlige skal finansiere en andel av kostnadene, samtidig som Windjammerlauget er en viktig uavhengig kilde til finansering for de ungdommene som trenger det. Gjennom Windjammerlauget har vi mulighet til å fokusere på ungdommenes behov og gi muligheter til dem som faller utenfor andre finansielle løsninger og å forebygge at de faller utenfor skole eller jobb. For 2026 har vi budsjettet med totalt 15 % ekstern finansiering, resten finanseres med Windjammerlauget.

Takket være våre støttespillere til Windjammerlauget kan vi se forbi de offentlige rammene og hjelpe de ungdommene som trenger en ny sjanse akkurat nå. Sammen endrer vi kursen i mange ungdommers liv!

Windjammer Livsmestring	2023	2024	2025
Antall programmer	6	6	5
Pris per deltaker	80 000	85 000	90 000
Antall deltakere per år	200	200	172
Sum faktiske inntekter	16 074 000	17 271 000	15 673 000
Herav offentlig finansiering	2 419 000	3 242 600	3 751 000
%-vis offentlig finansiering	15 %	19 %	24 %
	2023	2024	2025
Sparebankstiftelsen DNB	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Stiftelsen Det Norske Veritas	3 000 000	3 000 000	3 000 000
A Wilhelmsen Foundation	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Eckbos Legat	500 000	500 000	500 000
Stiftelsen Kaare Berg	0	500 000	500 000
Leif og Lucy Høegh Stiftelse	500 000	500 000	500 000
Skuld	300 000	300 000	500 000
Klaveness Stiftelsen	500 000	500 000	500 000
Hans Herman Horn Stiftelsen	500 000	500 000	0
Fred Olsen	390 000	325 000	340 000
CoolCo Management AS	300 000	300 000	300 000
Promis	0	0	225 000
Ada og Hagbart Waages stiftelse	100 000	200 000	200 000
Byrådet i Oslo	0	0	180 000
Rotary Ekeberg	0	80 000	85 000
Justnes Rederi AS	50 000	50 000	50 000
AS Thor Dahl	50 000	50 000	50 000
Anders Mjaaland	50 000	50 000	50 000
Norges Rederiforbund	0	0	10 000
Oppmerksomhet Erna Solberg 60 år	170 000	0	
SUM finansiering - private støttespillere	12 910 000	13 355 000	13 490 000



LIVSMESTRINGSKONFERANSEN PÅ RETT KJØL 2025

Livsmestringskonferansen På rett kjøll arrangeres årlig og målgruppen er våre gode samarbeidspartnere og støttespillere. Her samler vi laget rundt Windjammer som er med på å gi unge muligheten til å få livet på rett kjøll.

Tekst: Maren Harlem, leder Windjammer

Foto: Maren Harlem



Livsmestringskonferansen På rett kjøll 2025 var en annerledes konferanse hvor deltakerne fikk erfare hva vi i Windjammer legger i ordene selvutvikling, livsmestring og fellesskap. Blant de 61 deltakerne var det representanter fra våre rekrutteringspartnere (bl.a. oppfølgingstjenesten, skoler, NAV), representanter fra ulike støttespillere og noen frivillige.

Det er spennende å se hvordan Windjammer metodikken og rammene på seilskuta Christian Radich setter spor og gjør inntrykk uavhengig av alder og bakgrunn. Vi opplever at mange av de samme usikkerhetsfaktorene, spenningen, gleden og mestringsøyeblikkene inntreffer selv om deltakergruppen på denne konferansen er en helt annen en på Windjammer toktene. For oss er dette nok en påminnelse om hvor like vi er som mennesker i våre reaksjoner, selv om livserfaring, roller og ytre faktorer kan være helt ulike. På faglige konferanser kommer ofte tittel, rolle og posisjon i front når vi møter hverandre. På livsmestringskonferansen møtes vi som mennesker som skal bli kjent og jobbe sammen uavhengig av disse rammene. Vi møtes i øyehøyde og blir forbauende godt kjent på to døgn.

Vi vet at Windjammer vanskelig kan forklares, men best må erfares. Derfor arrangerer vi denne konferansen som en seilas over to døgn hvor deltakerne får mulighet til å bli bedre kjent med innholdet i livsmestringsprogrammet Windjammer. De får en smakebit av

fellesskapet og mestringsen som deltakerne på Windjammer opplever på sine tokt. Når opplevelsen deles sammen med andre som også brenner for å gi unge nye muligheter, så skaper det også nettverk og relasjoner utover toktets rammer.



Foto: Maren Harlem



Foto: Hase Lindmo



Foto: Hase Lindmo

Oslos ordfører Anne Lindboe overleverer Oslo-flagget og ønsker skuta god seilas.

Innretningen på denne konferansen bygger på noen av de grunnleggende prinsippene i Windjammer:

- **Trygghet først:** Vi starter alltid med å etablere trygghet i gruppen. Deltakerne møtes i mindre grupper og blir ledet gjennom øvelser som gradvis bygger tillit.
- **Lagbygging som verktøy:** Gjennom praktiske oppgaver, samarbeid og problemløsning skaper vi sterk lagfølelse. Deltakerne oppfordres til å ta ansvar for helheten – både for egen innsats og for å inkludere. De får erfaringer med nye roller og nye måter å støtte hverandre på.
- **Likeverdige relasjoner:** Rammene legger opp til at alle møter hverandre i øyehøyde. Ledere og deltakere deler relevante erfaringer, viser sårbarhet og normaliserer forskjellighet. Dette bidrar til en kultur der man kan være seg selv og bygge dypere relasjoner.
- **Refleksjon og personlige utfordringer:** Gjennom individuell refleksjon, samtaler i små grupper og i plenum får deltakerne mulighet til å utforske egen rolle i teamet. Øvelsene tydeliggjør ansvar for egen utvikling og hvordan man påvirker miljøet rundt seg.
- **Lekenhet kombinert med alvor:** Kombinasjonen av lek, fysiske øvelser og refleksjoner gir et trygt og uformelt rom for utvikling.

Foto: Maren Hardem



En konferanse som gjorde inntrykk

Tilbakemeldingene fra deltakerne på livsmestringskonferansen 2025 tyder på at dette var en konferanse som gjorde inntrykk. Deltakerne rangerte i i snitt totalopplevelsen som 4,7/5. Her er noen av de mange hyggelige tilbakemeldingene fra deltakerne i evalueringen:

- «Veldig lærerik konferanse. Fikk et innblikk i Windjammer prosjektet, og ble kjent med andre profesjoner som også deltok.»
- «Min totalopplevelse var veldig positiv. Vil fortsette å anbefale dette tilbudet på det sterkeste til ungdom jeg følger opp.»
- «Det var en meget spennende introduksjon av hva Windjammer er. Og meget nyttig for meg når jeg snakker med aktuelle kandidater.»
- «Lærerikt og nyttig for kunnskap om Windjammerprogrammet og en flott arena for nettverksbygging.»
- «Konferansen gav nye perspektiver på hvordan man kan jobbe med ungdom og hva livet til sjøs kan tilby som terapeutisk arena.»
- «Over forventning. Ga et godt innblikk i hva dette kan bety for ungdommer som trenger akkurat dette i livene sine.»

Miniseminar om livsmestrings muligheter: Sammen

I forkant av toktet inviterte vi også til et miniseminar på land hvor vi så på resultater og effekter som oppnås gjennom deltakelse på Windjammer. Sammen med våre samarbeidspartnere ønsket vi å reflektere rundt investeringene som gjøres i Windjammer og betydningen dette har; for sam-

funnet, for målgruppen og for den enkelte. Hvert Windjammer tokt presenterer for oss unike personer, historier og endringer som setter spor. Alle som deltok på seminaret har på ulike måter investert i Windjammer – enten det er med kompetanse, med sin verdifulle tid, med økonomisk støtte, med henvisning og oppfølging av ungdom eller annen form for støtte. Vi trenger alle disse ressursene for å kunne gjennomføre Windjammer. SAMMEN ENDRER VI LIV – det høres kanskje voldsomt ut – men det er helt sant. Og det er skikkelig stort!!

Maja Olderskog fra Menon Economics presenterte hovedresultatene fra deres analyse av samfunnsverdien av å forebygge utenforskap gjennom Windjammer. Takket være støtte fra Stiftelsen Norsk Maritim Kompetanse har vi kunnet engasjere Menon til å gjøre en beregning av hvilken verdi Windjammer skaper for samfunnet. Les mer om denne analysen i egen sak.

Ingrid Anne Høgset fra Ephori impact presenterte resultater fra effektmålingen som gjennomføres i Windjammer. Siden oppstart har Windjammer vært opptatt av å dokumentere resultatene av det vi skaper. For våre samarbeidspartnere, for oppfølgingsapparatet rundt ungdommene og for samfunnet er det viktig at vi kan dokumentere dette. Windjammer benytter i dag en metodikk for effektmåling utviklet i samarbeid med fagmiljø. Dette har vi hatt mulighet til takket være støtte fra Sparebankstiftelsen DNB. I tillegg har vi deltatt i ulike forskingsprosjekter som har gitt verdifull innsikt. Gjennom effektmålingen vil vi etter hvert få sammenlignbare resultater over tid og vi bruker analysen av resultatene aktivt i vår evaluering og utvikling. Les mer om resultatene fra effektmåling i egen sak.

Personlig utvikling krever investering. De som investerer aller mest i Windjammer er deltakerne selv. Det krever mot å gå inn i det som er vanskelig og det krever mot å dele sine erfaringer med andre. Denne formiddagen fikk vi høre fra **tre tidligere Windjammer deltakere; Mathias (deltaker Voyage 24), Eline (deltaker Voyage 21 og 24) og Elias (deltaker Voyage 28)**, som fortalte sine erfaringer og hva programmet har betydd for dem.

Programmet ble avsluttet med en panelsamtale med deler av det apparatet rundt Windjammer deltakerne som investerer sin kompetanse og tid i programmet; **Voyageleder Heidi Ellefsen, programutvikler Gard Hongslø og matros Stine Bryn**. De delte sine refleksjoner rundt hva som foregår i et Windjammer program og hvorfor det virker.

Dette ble en start på dagen hvor vi fikk innblikk i hva Windjammer betyr for samfunnet, for målgruppen og for enkeltindividet. Resultatene er nærmere gjenngitt i artikkelen om resultater fra Windjammer 2025. Men det som nok virkelig rørte de 60 deltakerne som var til stede var de modige historiene til ungdommene.

Livet består av mange kapitler, reiser og kursendringer. For til sammen 1100 unge mennesker har Windjammer vært en reise som har satt spor og gitt nye muligheter. Takk til våre rekrutteringspartnere, støttespillere og andre samarbeidspartnere som gjør dette mulig. Vi håper dere kjenner på en stolthet over det vi sammen får til

En ekstra takk til vår støttespiller Skuld som stilte sine flotte lokaler til disposisjon for dette seminaret

VOYAGE NR.28

Antall påmønstrede:	42 deltakere totalt
	10 fra NAV
	19 fra OT
	4 fra videregående skole
	3 via annen oppfølgingstjeneste
	6 uten oppfølgende instans
Antall fullførte:	26 totalt
Påmonstring	Azorene 18.–23.03.25
Avmonstring	Le Havre 12.04.25

Tekst: Heidi Ellefsen, voyageleader

Onboarding til toktet ble denne gang gjennomført i tre puljer; første på Slora Gård og de to neste ved Viste Strandhotell på Randaberg i Stavanger. Rekrutteringen av deltakere foregikk i stor grad digitalt, men vi rakk også rekrutteringsmøte med informasjon og intervjuer både i Stavanger og Rogaland.

Vårens tokt startet med stor usikkerhet, da vi midt i rekruttering og planlegging fikk beskjeden om at skuta lå fast på Bermuda i påvente av reparasjon. For oss betydde det at vi en god stund ikke visste hverken når toktet kunne starte, eller hvor vi kunne mønstre på. Samtidig måtte vi gjennomføre onboarding og planlegge for oppstart så godt vi kunne, uten å kunne gi så tydelig beskjed som ønsket om hverken det ene eller det

andre. Det ble en prøvelse i å stå trygg i det usikre, ikke minst for våre deltakere og rekrutteringspartnere, som med stor fleksibilitet og tålmodighet gjorde seg klare for avreise.

18. mars var endelig dagen kommet, og 42 deltakere satte seg på flyet mot Azorene. Her lå vi et par dager for oppstartsøvelser og for å vente på et godt værvindu. Til slutt kunne vi endelig sette kursen mot åpent hav. Vi gikk mot A Coruna i Spania, og reisen hit ga oss både god seiling, sjøsyke, influensa/lungebetennelse og uforutsette utfordringer langs veien. Midt ute på det blå mistet vi kraft på maskinen. I utgangspunktet uproblematisk når vi kan seile, men så var det dette med vinden da. Den forsvant når vi trengte den som mest, og sjeldent har vi vel sett et mer

blikkstilte hav rundt oss. Løsningen ble badestopp, Radich Games og is-kiosk mens vi ventet på slepebåt som kunne taue oss inn til A Coruna. Stemningen om bord var god hele veien, og mannskapet skal ha skryt for den tryggheten de gir deltakerne selv når situasjoner er uoversiktlige og potensielt kan gi skader på skuta.

I A Coruna ble det raskt klart at vi kom til å bli liggende lenger enn både ønsket og planlagt i påvente av deler til maskinen. Vi ble nødt til å tenke kreativt for å lage et helt nytt program, og fikk sendt ned forsterkninger fra Windjammer-teamet i form av Maren og Jo Leif. Helt essensiell var også assisterende voyageleader Stine. Vi fylte de neste 10 dagene med utflykt til Playa De Las Catedrales, besøk i byen Lugo med en velbevart romersk mur, surfing på en lokal strand, Go-kart og byvandring med besøk på akvarium og Herculestårnet. Vi jobbet også med offboarding-øvelser, workshops, øvelser for å opprettholde kunnskap og seil- og tauhåndtering, samarbeidsøvelser og rebusløp i vaktlagene med fokus på praktisk sjømannskap, Radich Games og skipsbesøk på Sørlandet.

10 dager er lenge å ligge til kai, og det førte til både gnisninger og mangel på motivasjon – og flere som valgte å reise hjem. For noen av de som ble igjen om bord, ble også fristene fra land for store – noe vi er forberedt på at kan skje ved landligge. Når vi til slutt hadde kommet oss av gårde mot toktets slutt punkt, Le Havre, ble vi gjort kjent med at en del av deltakerne hadde kjøpt og benyttet vapes som inneholdt THC.



Det ble derfor besluttet at 7 deltakere skulle sendes hjem når vi kom frem til Le Havre. Underveis i toktet hadde også ytterligere fire andre deltakere blitt besluttet sendt hjem. Det er alltid vanskelig når gode skipskamerater må reise hjem, og det er lett å forstå at det kan oppleves som urettferdig og hardt at noen andre tar avgjørelsen når de selv gjerne skulle blitt. Vårt fokus i dette var gode samtaler og rom for alle følelser, og å vise de at vi både kan like noen og ønske de alt godt samtidig som vi setter viktige og nødvendige grenser – for oss, hverandre og den enkelte.



Foto: Stine Bryn

De siste dagene om bord var preget av glede over å være underveis på åpent hav igjen, og en sorg over at det snart skulle ta slutt. Mange var lei seg for at vi ikke hadde fått seilt så mye som ønsket. I offboarding-øvelser var det allikevel tydelig at de fleste hadde gjort viktige erfaringer både om seg selv og hvilken retning de ønsket videre i livene sine. Gjennomgang av Min Plan i vaktlagene ble både en rørende og en sterk opplevelse, med tydelige og gode mål for veien videre.

Voyage 28 bød på både mange og uforutsette utfordringer. Det viste oss også hvor stabile vi er når vi står samlet, og at det er det som skjer i mestringsopplevelsene og menneskemøtene som er kjernen i programmet vårt. Når jeg tenker tilbake på toktet nå, så tenker jeg på toktet hvor ingenting gikk som det skulle, men hvor resultatet ble som ønsket til slutt. For hva er vel livsmestring om ikke evnen til å stå i det uforutsette og utfordrende som møter oss?



Toktet ble gjennomført av følgende Windjammer team:

Voyageleader	Heidi Ellefsen
Assisterende voyagelader	Stine Bryn
Frivillige veiledere	Pär Roland Pelé Siljedahl, Silje Braathen, Krogstad, Ragni Flagstad, Christina Berg Jørgen Thorsen, Trond Erik Nilsson, Nikolai Krogstad
Frivillige medic	Andrea Brendeford, Bjørn Erik Nilsson



Foto: Stine Bryn

VOYAGE NR.29

Antall påmønstrede:	39 deltakere totalt
	12 fra NAV
	5 fra OT
	8 fra videregående skole
	3 via annen oppfølgingstjeneste
	11 uten oppfølgende instans
Antall fullførte:	31 totalt
Påmonstring	Le Havre 14.04.25
Avmonstring	Oslo 07.05.25

Tekst: Jarlfryd Sletvold-Åseng, voyageleader

Det var 39 deltakere på 2 onboarding, der 1. onboarding var i Stavanger og 2. onboarding på Slora Gård. 1 deltaker reiste hjem fra Slora. Onboarding fase 2 ble gjennomført dagen etter ankomst, og allerede dag 2 gikk vi fra kai. Mannskapet er gode i å få deltakerne og de frivillige til å føle seg velkommen, og det var god stemning. Radich Games ble startet allerede kveld nr. 2 med t-skjortelaging, og deltakerne i vaktlagene fant hverandre raskt. I første havn, Harlingen, fikk deltakerne besøke en

vindmøllekafe som var drevet av en eldre mann. Han var veldig opptatt av å ta vare på miljøet, og være selvforsynt med vann og strøm. Dette ble deltakerne veldig imponert over. Vi var også og så på tulipanhavet, besøkte Afsluitdijk Wadden Center og besøkte et planetarium. De fikk mange inntrykk og lærte masse.

Vi satte kursen mot norskekysten, og måtte ufrivillig gå inn til Stavanger en dag for tidlig, da en måtte på sykehus.

Der besøkte vi oljemuseet og graffiti-parken, en stor fornøyelse for mange. Der ble også workshop presentasjoner gjennomført vaktlags-vis, med stor suksess. Neste etappe tok oss til Skagen, der ble det shopping og deltakerne koste seg i fint vær.

Risør var neste stopp. Der fikk noen av deltakerne tagge et stort bilde, som ble tatt med til skuret i Oslo. Mange av deltakerne syntes dette var fint, og deltok aktivt sammen med taggerne med innspill og skuelyst. Radich Games ble gjort ferdig der, og det var god stemning. Det var også noen som fikk besøk av familie, og det kom også tilfeldigvis to tiktokere som deltakerne kjente igjen og inviterte om bord. De viste stolt frem skuta.

Etter et kort stopp i Sandefjord, der det måtte et lagerbesøk til, gikk vi til Oslo. Vi ankret opp, og hadde en vellykket avslutningsfest for deltakerne. Det var tårer og latter, og fin underholdning. På avslutningsdagen kom TV2 om bord. De hadde fine intervjuer og dette ble direkte sendt på God morgen-sendingen. Det var god stemning da vi kom til kai, med fin mottagelseskomite.

Konklusjon – gode erfaringer vi bringer med videre og hva lærte vi?

Å ha onboarding i Stavanger bød på mange flere utfordringer enn å ha det på Slora. Det var flere som måtte komme dagen før, og de måtte tas imot. Det var flere utfordringer med å reise dit enn til Oslo/Slora.

Deltakerne og reiseveilederne ankom skipet kl. 2100 på kvelden. Da er det bare å servere mat, og hjelpe de å installere seg på banjer. Inndelingen i vaktlagene blir ikke like smidig gjort, som når de er på dekk for inndeling. Det ble for mye havneopphold og for lite seiling, litt grunnet at vi måtte til Stavanger med en deltaker på sykehuset.

Selv om det ble mange havneopphold var det mye mestring og gode vennskap som ble dannet. Mange fant sin kurs.





Toktet ble gjennomført av følgende Windjammer team:	
Voyageleader	Jarlfryd Sletvold-Åseng
Assisterende voyagelader	David Brækkan
Frivillige veiledere	Mariann Riise, Mari Baalsrud, Anne M. Røvig Bakke, Vilde Emilie Godønes, Rikke Jacobsen, Sagar Singh Thind
Frivillige medic	Nora Emilie Hillestad og Isaac Opsvik Villota
Forsker	Anne Botslangen

VOYAGE NR.30

Antall påmønstrede:	33 deltakere totalt
	3 fra NAV
	6 fra OT
	9 fra videregående skole
	5 via annen oppfølgingstjeneste
	10 uten oppfølgende instans
Antall fullførte:	31 totalt
Påmønstring	Kristiansand 24.09.25
Avmønstring	Portimao med hjemreise fra Lisboa 21.10.25

Tekst: Jarlfryd Sletvold-Åseng, voyageleader

Vi startet med onboarding, 1 på Breivoll Gård og 1 på Slora Gård. Alle møtte til onboardingene, og alle mønstret på 24 september. I valgte å reise hjem i første havn, og 1 ble sendt hjem i A Coruna.

Den 23 september kom alle frivillige, og vi fikk gjennomført veiledersamlingen om bord. De fikk bli godt kjent og vi forberedte oss på tokt, med blant annet case-øving og refleksjon rundt deltakerne og hva det betyr å være en trygg voksen. Før deltakerne kom den 24 september, hadde vi møter i vaktlagene og planleggingsmøter for toktet.

Vi gikk fra kai i Kristiansand samme kveld etter å ha fått om bord de 2 siste jungmennene som kom fra sikkerhetskurs, ankret opp og gjennomførte fase 2 av onboarding. Nå ble alle kjent med hverandre i vaktlagene, og vaktlederne ledet sine lag. De lærte om sikkerhet og øvde på riggtrening. Radich Games ble ivrig satt i gang, med dekorering av t-shirtene sine. Det var god stemning om bord. Vi hadde 2 deltakere som hadde vært med tidligere, og de var gode forbilder for de nye deltakerne. I tillegg til mannskapet hadde vi 8 dekkassistenter, 8 jungmenn og 3 læringer/praksiskandidater på dekk. Det var også en kokkelærning om bord. Vi hadde 6 banjerveiledere, og 3 medicer.

Alle vaktlagene fikk førstehjelpsundervisning, og alle fikk innføring i workshop: brannbekjempelse, medic, styrmann, tømmermann, matros, bysse og maskin.

De som viste interesse, fikk workshop i tillegg. Det var spesielt stor interesse for bysse og styrmann, og det ble godt gjennomført. Vi hadde også felles treningsøkter, som ble ledet av medic, til forskjellige tider, slik at alle hadde mulighet til å delta.

Toktet ble vel gjennomført med mye mestring og fine opplevelser for alle, både deltakere, veiledere og mannskap. Vi var på utflukt fra St Malo til St Mont Michel og Normandie-strendene/Sainte-Mere-Eglise, der også mannskap, dekkfrivillige og jungmenn fikk mulighet til å delta på en av turene. Dette satte alle pris på, og båtsmannen fungerte som guide på Normandie utflukten. I A Coruna og i Portimao var det strandturer, gåturer, Radich Games og sosiale aktiviteter. Hovis (hovedrengjøring) ble gjennomført til hver havn, og deltakerne utviklet større og større stolthet for skuta, og la større og større flid i arbeidet.

I St Malo møtte vi seilskiptet Sørlandet. Vi ble invitert til et besøk om bord der, og vi gikk vaktlagsvis. De fikk selvfølgelig besøke oss også. Det var gjensidig glede. Radich Games ble gjennomført som normalt og ledet av mannskapet/jungmenn. Det var god aktivitet på offboarding, og de aller fleste hadde planen klar da de reiste hjem. Vi mønstret av i Portimao. Det var fint å besøke en ny havn og delta. Kjerne var vel fornøyd med å få oppleve denne delen av Portugal.

Konklusjon

– gode erfaringer vi bringer med videre og hva lærte vi?

- Det var godt samarbeid om bord, mellom alle departementene, og mannskapet var veldig motiverte. Vi hadde stort fokus på Stolthet, Mestring, Raushet og Samarbeid.
- Det var 3 medicer og to rullerte på å være mye med 8-12 og 12-4 vakta, med 1 helsepersonell på 4-8 gav oss en enda større mulighet til å følge opp både det fysiske og psykososiale hos deltakerne. Vi hadde da også mulighet til å skjerme en deltaker fra banjer. Deltakeren bodde på hospitalet og fikk 1-1 oppfølging fra medic, samt tilrettelagt spesielle behov. Dette hadde ikke gått med mindre ressurser.
- Underveis hadde vi en evakuering av en person. Dette ble godt håndtert av alle og den evakuerte følte seg godt ivaretatt. Deltakerne ble skjermet og debrief gjennomført både for mannskap og for deltakerne. Deltakernes tilbakemelding var at de følte seg godt ivaretatt og opplevde dette som ryddig.
- Hjemsendelse av en deltaker som fikk sagt farvel til alle og dro hjem med et smil og opplevelse av at dette var det beste han hadde deltatt på.
- Det ble gjennomført møter og debrief for mannskapet etter hendelsen og oppfølging av de som hadde behov for det. Godt håndtert.
- Vi hadde mannskapsmøte midtveis, samt etter ønske og dette var et bra tiltak som det anbefales som en del av programmet.
- Det ble raskt konkludert at det var for mange dekkassistenter om bord. De har noen oppfatninger om å få utviklet seg selv, men det er ikke nok arbeidsoppgaver for at alle om bord skal få den utviklingen. Dette er først og fremst et windjammertokt, og litt færre på dekk er å anbefale.



Toktet ble gjennomført av følgende Windjammer team:

Voyageleader	Jarlfryd Sletvold-Åseng
Assisterende voyagelader	Espen Klungnes
Frivillige veiledere	Ada Nanette Borna Fossem, Sofie Linnea Eileen Chantelle Eika, Tor Erik Nordby, Julie Louise Moe, Michael Lytton Rotmo, Mariann Lisbeth Riise
Frivillige medic	Geir Nilsson Solstrand, Kristin Eggen, Anette Sørloth

VOYAGE NR.31

Antall påmønstrede:	28 deltakere totalt
	2 fra NAV
	6 fra OT
	10 fra videregående skole
	3 via annen oppfølgingstjeneste
	7 uten oppfølgende instans
Antall fullførte:	25 totalt
Påmønstring	Portimao, Algarvekysten 24.10.25
Avmønstring	Malaga 20.11.25

Tekst: Jo Leif G.Strønen, voyageleader

Onboarding på Slora med en ny gjeng deltakere er som å komme hjem. Samlingene er krevende for ledere og deltakere, men også veldig lærerike og givende. Trond, med familie, møter oss som vanlig med omsorg og godt humør.

Samarbeidet med kombinasjonsklassen ved Porsgrunn vgs bød på nye utfordringer, erfaringer og ressurser gjennom deltakere fra mange kulturbakgrunner og med varierende norskkunnskap. Det var godt å merke at alle Windjammerne var veldig vennlig innstilt til hverandre og dannet en trygg grunntone. Når vi møttes på Gardermoen for å reise om bord var isen brutt og det var en forventningsfull gjeng som reiste om bord.

Dessverre var havna full i Lisboa, så reisen ble lang. Først kveldsfly til Lisboa og etter klabb og babb med bagasje ventet en lang busstur før vi endelig ble møtt av et godt forberedt mannskap i morgentimene i Portimao på Algarvekysten. Et akutt medisinsk behov hos en av Windjammerne forsinket oss nok der til at vi rakk å bli liggende fast i en 2-døgns havnestreik. Dermed måtte vi kaste oss rundt for å bygge et lengre onboarding-program for å dempe potensiell rastløs uro i oppstarten.

Et oversiktlig og avsidesliggende havneanlegg, gode arbeidsdager med familierisering, workshops og trening, krydret med strandhugg og omvisning i en salt-

gruve i nabobyen, gav nok fornuftige gjøremål til fire fine døgn under landligge. Det var godt å endelig stå til sjøs om kvelden den 29. oktober. Etter litt svell, posisjonering for maskin og den obligatoriske sjøsyken, fikk vi god seilas før vi ankom Arrecife på Lanzarote. Det var svært mange besetningsmedlemmer i hver vakt. Dette gjorde at det var lett for usikre Windjammere å gjemme seg fra ansvar og oppgaver. Språk- og kulturforvirring forsinka også jobben med å komme i rytme, så det var godt med landkjennning og en liten pustepause for alle om bord. På Arrecife fikk vi en varm velkomst fra Sjømannskirken. De hjalp oss med å organisere rundtur på øya. Vafler, kos, dagens ord og felles sang på Sjømannskirken i Puerto del Carmen står igjen som et viktig høydepunkt for dette toktet. Windjammerne følte seg som hjemme og representerte skipet og programmet på en eksemplarisk måte!

Dessverre måtte to Windjammere og en veileder mønstre av før vi la ut på neste etappe. Mang en Windjammer var nervøs for ny sjøsjuke og lange sjøvakter, men vi fikk etter hvert fin seilas før vi tok en hviledag for anker ved Porto Santo. Bad og middag på dekk gav ro og felleskap til å mestre de neste dagers seilas i kuling mot Gibraltar. Planen var å stoppe innom Gibraltar for noen eksotiske opplevelser. Der blåste det for hardt til å komme til land og det var

nok toktets lykketreff: Vi stod til sjøs igjen og merket endelig at vi var i ferd med å bli et samlet og dyktig mannskap. Etter noen fine døgn på Middelhavet, ankret vi opp utenfor moloen i Malaga. Der fant vi ro sammen i offboardingprosesser og feiring av vår felles reise.

Hjemreisa gikk som den skulle, tross et glemt pass og litt høy puls for en Windjammer og VL for noen timer.

Erfaringer og konklusjon

- Den gode velkomsten kl 04.15, med nattmat og god bemanning fra skipet var essensiell for at toktet fikk en fin start etter en krevende utreise.
- Fire dager under land i starten gikk fint gjennom god kommunikasjon og samhandling mellom mannskap og Windjammer-teamet. Det ble lagt opp til gode skipsaktiviteter, kombinert med litt organisert fritid og en spennende utflukt.
- Det ble enkelt for mange av de som ikke hadde norsk som morsmål å hevde at de ikke hadde forstått all informasjon, når de ble demotiverte underveis. Dette er det lurt å forebygge gjennom god, individuell oppfølging fra VL i rekrutteringsprosessen.
- Sjømannskirken er en veldig positiv organisasjon å samarbeide med.
- Vi var veldig heldige med at vi ikke kom oss inn til Gibraltar: Ankring, aktiv seilas, lange etapper i sjøen dyrker felleskap og mestring.
- Det er en stor ressurs å ha med et par erfarne frivillige i Windjammer-teamet. På dette toktet var vi veldig sterke, samkjørte og støttet hverandre godt.

Hele Windjammer Voyage 31 dro hjem med mer selvinnsikt og ballast, klar for hvile, men ikke helt utslitte. Det kan vi i fellesskap være stolte av.



Toktet ble gjennomført av følgende Windjammer team:

Voyageleader	Jo Leif G. Strønen
Assisterende voyagelader	Stine Bryn
Frivillige veiledere	Knut Kristoffersen, Oscar Spieler, Vegard Snartland, Josefina Maria Slinning Sanchez, Stig Lauby, Payman Gaffari, Hassan Jafari, Thea Hamnebukt (første to uker)
Frivillige medic	Olav Henden, Anne Christina Kjahl



VOYAGE NR.32

Antall påmønstrede:	30 deltakere totalt
	4 fra NAV
	8 fra OT
	2 via annen oppfølgingstjeneste
	16 uten oppfølgende instans
Antall fullførte:	25 totalt
Påmønstring	Malaga 23.11.25
Avmønstring	Las Palmas 19.12.25

Tekst: Benin Albayati, assisterende voyageleader og Kyle Tsigakis, voyageleader

Vi gjennomførte to on-boardinger for å skape trygghet, bedre kjennskap og styrke samholdet i gruppen. Onboardingen fant sted på Slora gård, hvor det ble tydelig at Trond og Cathrine hadde gjort et sterkt og positivt inntrykk på deltakerne.

For første gang ble det gjennomført en egen onboardingsamling for frivillige som skulle mønstre om bord samtidig med deltakerne. Samlingen ga team Windjammer om bord Voyage 32, to dager med teambuilding. Banjer-veilederne og medicene gjennomførte flere av de samme øvelsene som deltakerne har på sin onboarding. Det var et team preget av samhold og trygghet som møtte på Gardermoen den 23. november.

Toktet startet med gode værforhold og sol, i sterk kontrast til forholdene hjemme. Vikarierende kaptein Jelte blåste i gang seilassen med en seilende oppstart fra anker. Han beordret bakk i seilene på formasten for å skape rotasjon skuta. Deretter satt han seil for å få fremdrift i medvind. Det var store øyne og stolte brystkasser blant deltakerne som bidro til dette med kun grunnleggende opplæring. Resten av etappen gikk med til grundig opplæring i tauarbeid og riggarbeid. Alle windjammerne fikk en lærerik og strukturert introduksjon til klargjøring av riggen for seilas. Det var et positivt og samlende øyeblikk å se alle vaktlag og mannskap samlet på dekk, preget av engasjement, samarbeid og stor nysgjerrighet.

Etter noen dager til sjøs ankom vi Madeira hvor kaptein Oddrun kom om bord og vi takket av kaptein Jelte. Her fikk deltakerne mulighet til å velge mellom ulike organiserte utflukter. Noen besøkte den botaniske hagen med dens varierte og praktfulle planteliv, mens andre deltok på jeeputflukt rundt øya med spektakulær utsikt fra fjellområdene. En tredje gruppe deltok på canyoning, hvor de utfordret egne grenser og høydeskrekke under rappelling i fossefall og elvevandring. Da alle var tilbake om bord etter en aktiv dag, mottok vi etter spanske tider en forsinket proviantleveranse. Dette førte til at planlagt handletur ble utsatt og gjennomført i forkortet form. Dette skapte noe misnøye blant enkelte deltakere, men de fleste avsluttet dagen fornøyde og med god stemning om bord, og skap som var fullt opp med snacks.

Avreisen fra Madeira ble forsinket på grunn av en uønsket hendelse om bord. Situasjonen ble raskt håndtert og to deltakere reiste hjem. I kontrast til den rolige starten opplevde vi på neste etappe en betydelig økning i sjøsyke. Flere fikk kjenne på både egen og andres tålmodighet, samt utholdenhet. Seilassen fortsatte videre til El Hierro, hvor alle deltakerne deltok på en felles busstur inkludert et stopp for innkjøp av nødvendige snacks. Under oppholdet fikk vi blant annet besøke et reservat for en tidligere antatt utdødd øgleart som kun finnes på El Hierro. I tillegg besøkte vi flere utsiktspunkter med utsyn mot

naturlige bassenger, klipper og hav. Av sikkerhetsmessige årsaker var det ikke mulig å bade i havet på grunn av kraftig bølgegang. Det stoppet oss derimot ikke fra å bade da vi fant en alternativ badeplass i nærområdet. På grunn av varslet uvær besluttet kapteinen at skuta skulle bli liggende til forholdene bedret seg. Oppholdet ble benyttet til organiserte aktiviteter som Radich Games, workshops og pepperkakeverksted. Seilassen videre mot Las Palmas ble preget av etterdønningene av uværet, og det ble periodevis kraftig rulling og høye bølger.

Erfaringer og konklusjon

Det finnes ingen tokt uten utfordringer, men slik er også livets gang, man lærer av erfaringene og utvikler seg videre. Når jeg ser tilbake på toktet, sitter jeg igjen med et inntrykk av at dette har vært et svært smidig og vellykket tokt, med få utfordringer underveis. Jeg er svært imponert over alle ledd om bord: mannskap, frivillige og windjammere, både over hvordan de tar imot tilbake-meldinger og arbeider målrettet for å bli en bedre utgave av seg selv og for å skape en bedre gruppedynamikk. Mange har vist stor åpenhet og engasjement, og det har vært en aktiv kultur for å be om hjelp når det har vært behov for det. I tillegg har mange utfordret seg selv og arbeidet utenfor sin egen komfortsone. Dette toktet hadde ikke vært mulig uten veilederne, som valgte å bruke sin fritid på å delta. De bidro med stor innsats og omsorg, både for deltakerne og for andre som hadde behov for støtte. Veilederne utstrålte en trygghet som spredte seg videre i hele skuta. I tillegg tok de på seg alle oppgaver med stor vilje, utfordret seg selv og viste en løsningsorientert holdning. De bidro også med nye ideer til hvordan utfordringer kunne håndteres på en konstruktiv måte.

Jeg stiller meg fullt bak Benins vurdering og ønsker å legge til en takk. Flere om bord har beskrevet dette toktet som det mest behagelige windjammer-toktet de har seilt, preget av en ro og trygghet fra start. Dette er jeg som voyageleader enig i og vil berømme mannskap og frivillige for. Samarbeidet om bord har vært en drøm og har vært avgjørende for det vi har fått til sammen. Takk til mannskap, veiledere, medicene, Benin og alle dere fantastiske Windjammere. Jeg gleder meg til å se dere igjen. – *Kyle*



Toktet ble gjennomført av følgende Windjammer team:

Voyageleader	Kyle Tsigakis
Assisterende voyagelader	Benin Albayati
Frivillige veiledere	Mari Baalsrud, Victoria Furnes-Røysand, Ann Kristin Gården, Øystein Olimb, Trond Erik Nilsson, Victoria Klauseth Alvestad
Frivillige medic	Ellen Brattetveit, Geir Nilsson Solstrand



ØSTENSJØ REDERI VIL ANSETTE FLERE LETTMATROSER

Jonas Ytterstad, mannskapssjef i Østensjø rederi, synes Christian Radich gjør en god jobb med å utdanne lettmatroser. – Vi satser på norske sjøfolk, samtidig som vi er opptatt av samfunnsansvar og av å gi muligheter til unge, sier han.

Tekst: Lisbet Jære, frilansjournalist

Koordinator for lettmatroskurset er Jo Leif G Strønen, som fikk tilnavnet «hele Norges båtsmann» i forbindelse med programmet Sommerskuta på NRK i 2021. Han begynte å jobbe for Christian Radich i 2022.

– Lettmatroskurset er et tilbud til tidligere windjammere som har en spesiell interesse for livet på sjøen, og som tror de kan lykkes i et slikt yrke. De fleste som deltar, gjør det gjennom NAV, sier Strønen.

Det er inntak to til tre ganger i året, og siden kurset startet i 2023 har over 40 personer fullført.

Håper samarbeid med flere rederier

Strønen beskriver skipsmiljøet som litt som sin egen familie. – Det er en stolt kultur der fellesskap og samarbeid er viktige verdier. Med Windjammer og lettmatroskurset har Radich kommet et nivå lenger. Nå spiller vi en viktig rolle i mange enkeltindividers liv, samtidig som vi gjør noe samfunnsnyttig, sier Jo Leif.

Han forteller at lettmatroskurset har god støtte fra NHO Sjøfart og Rederi-forbundet, og flere rederier er med som samarbeidspartnere. Han håper å få til avtaler med flere.

– Jeg opplever at bransjen er veldig positiv til å ta imot lettmatroser fra oss. Målet er at vi etter hvert skal klare å formidle jobb til 80–90 prosent av deltakerne. I tillegg håper vi å få til en felles avtale med NAV.

Østensjø rederi opptatt av samfunnsansvar

Jonas Ytterstad forteller at Østensjø rederi nå er i ferd med å inngå en avtale med Christian Radich. Avtalen innebærer at rederiet forplikter seg til å ansette lettmatrosene i minimum seks måneder, med mål om å løse ferdighetssertifikat som matros.





– Det har vært interessant å bli kjent med Windjammer-prosjektet, spesielt fordi det sammenfaller med verdier som er viktige for oss. Vi er opptatt av samfunnsansvar og av å gi mennesker som har opplevd utenforskap, en ny mulighet, sier Ytterstad.

Østensjø er et familieeid rederi i Haugesund, med tradisjon for å satse på ny teknologi, nye løsninger og norske sjøfolk.

– Jeg har fått være med om bord på Radich og møte dem som tok lettmatroskurset. Det gjorde inntrykk å se hvor motiverte og glade de var.

Ettertraktet som matros

I 2025 tok rederiet inn én lettmatros, og erfaringene har vært så gode at de nå ønsker å inngå en mer bindende samarbeidsavtale.

– For oss var det viktig å finne riktig person, en som passet til å jobbe på et forsyningskip. Jeg synes Jo Leif gjorde en veldig god jobb i utvelgelsen.

Ytterstad mener lettmatroskurset fyller et viktig behov i bransjen, og at Christian Radich er blant få aktører som tilbyr en alternativ inngang til yrket utover videregående opplæring.

– Matros er ettertraktet i Norge. Det er positivt for oss å kunne bidra til å få flere unge inn i maritim bransje, og vi håper de er lojale, motiverte og ønsker å fortsette å jobbe hos oss etter at de har løst sertifikat som matros.



STØTTESPILLERE LETTMATROS



OSLO MARITIME STIFTELSE

SNMK
Ettstevn Norsk Maritim Kompetanse

SEA1



RUUD-PEDERSENS
STIFTELSE

DCF

BOREAL

**A. WILHELMSEN
FOUNDATION**

ColorLine



MARITIM
OPPLÆRING
Sørøst

RS(+)
Sjøredningsskolen



Østensjø Rederi

**NHO
Sjøfart**

**Norges
Rederiforbund
Norwegian
Shipowners'
Association**

